

skozi in skozi pozná gnjile razmere Turške, vé, da edino le boj, ako bi srečen bil za Turčijo, je v stanu, jo zdržati kot državo, mir pa, ker so finance Turške popolnoma na kantu, mora strohnelo poslopje samo po sebi razsuti.

Bivši razpor med Rusijo in Anglijo je imel nasledek ta, da Turčija po Pariški pogodbi od leta 1854., v koló Evropskih vlad vpeljana, tudi prav po Evropskem izgledu ni od 1854. do 1873. leta s pripomočjo Angleške vlade nič manj kot 15 državnih zajémov (posojil) naredila in se je tako njen dolg do konca leta 1875. pomnožil čez 6000 milijonov frankov. Vsakoletni obresti (činži) tega dolgá znašajo 366 milijonov. Ker pa se vsi državni dohodki njeni štejejo na 354 milijonov, je po takem očitno, da obresti državnega dolgá ne požró samo ves dohodek Turčije, marveč da še 12 milijonov frankov vsako leto primanjkuje. Zato pa, da bi se še druge državne potrebščine pokrile, ni ne vinarja v blagajnici.

Že 6. dne oktobra 1875. je Turčija krido napovedala s tem, da je od državnih obligacij le polovico obresti izplačala, za drugo polovico pa je izdala nove obligacije (nov papir), in s tem se je državni dolg pomnožil zopet za 160 milijonov frankov.

To pa je grozno osupnilo vso Evropo, in to je bil vzrok, da so tudi Angleži začeli pisano gledati svoje ljubljene Turke, kajti po Turškem bankerotu 6. oktobra 1875. leta so samo Angleži blizo 100 milijonov frankov izgubili. Zdaj se lahko ugane, zakaj Anglija dandanes v konferencah Carigradskih z Rusijo vleče. Zato je poslanec Greuter v državnem zboru pravo povedal, rekši: „die Türken-Loose sind es, und nicht das Loos der Türken, welche den Türkenfreunden am Herzen liegen.“

Turčija zdaj zopet išče denarja; al sirota nima poroka in nima nič zastaviti, kajti že davno je do zadnjega cembra zastavljeno vse, kar ima: desetina, colnina, podloznina (tribut), železnice, tobaka monopol, na kratko rečeno, zadnja nit. Vojaki in uradniki ne dobivajo nikake plače; uni morajo ropati, ti pa stradati, ker namesti gotovega denarja dajejo se jim nakazi na papirnatih listkih (bon) s zagotovilom poznejega plačila z obresti; ko pa pride obljubljeni čas plačila, dadó se jim zopet papirnati nakazi z obljubo viših obresti. Od srede septembra do srede decembra lanskega leta, tedaj 3 mesece, niso uradniki dobili nikakoršne plače. Obljubilo se jim je, da ob velikem Turškem prazniku 22. dne decembra — bairamu — se jim izplača cela mesečna plača iz blagajnic — al kaj se zgodi? 19. dne decembra je prišel sultanov adjutant in — pobral denar, uradnikom odločen, ki so tridnevni praznik potem s postom praznovali.

Z ozirom na take razmere, ki so od konca do kraja resnične, bilo bi pač najbolje, Turčijo prepustiti svoji gnjilobi, po kateri mora sama po sebi poginiti, ako ne bi bil strah upravičen, da bi ubogi naši kristjanski bratje morali še več trpeti kakor dozdaj!

In kaj v očigled vsega tega nameravajo Magjari? Hočejo li Košutovci tudi Avstrijo vreči v žrelo Azijskim barbarom?!

Novice iz Turčije in o Turških zadevah.

Kakor komedijanti v gledališčih, ki dajejo „najzadnje“ predstave, prav tako počenjajo v Carigradu zastopniki Evropskih vlad, ki imajo že po več dni zmirom „zadnje konference“; podoba je, kakor da ne bi mogli več vsaksebi. Prav ginljivo je to „prijateljstvo“ in po njem bi se dalo sklepati, da so Evropski poverje-

niki o tirjatvah do Turčije edinih misli, posebno, ker še Ruski listi trdijo, da Rusija z drugimi složno postopa. Kako bi se pa to vjemalo z znanim govorom carevim v Moskvi? Na noben način vendar ne bo dolgo trajalo, da bo štrana popolnoma razmotana, kajti konference mora biti še ta teden konec.

Turčija se trdovratno ustavlja vsem zahtevam; videti je, kakor da ne bi hotela družega ko vojsko, ker noče nič odjenjati. Pri tem se menda še celó ne zanaša na kako tujo pomoč, če je resničen sledeči prizor med posvetovanjem. Ker so se namreč Turški poverjeniki zmirom in zmirom le ustavljali, vtrga se Angleškemu zastopniku Salisburyu nit potrpežljivosti, da Turkom reče: „vi boste pač morali sprejeti naše ponudbe. Na to pa se oglasi Edem-paša in razjarjen vpraša: „Kako, da moramo?“

Tudi druga znamenja kažejo le na vojsko. Rusija ima neki tako armado na nogah, kakoršne zoper Turka še nikdar ni spravila v orožje, in govori se, da ima te dni doiti jej ukaz, da morajo vojaki v vsaki deželi, v katero bi prišli, če jej je Rusija prijateljica, se proti prebivalcem kolikor mogoče prijazno obnašati, kakor na lastni zemlji.

Črnogorci bi, ako bi Turčija ponudila jim mir, zahtevali odškodovanja za vojsko 2½ milijona frankov. Zaslužili so jih pač hrabri sokoli.

Šeik ul islam, to je, veliki mufti ali glavav postav in vere pri Turkih, je celó podal sultanu nek ukaz do Turškega duhovstva, naj bi mohamedancem prigovarjalo, da se vsi zberó pod praporom Mohamedovim za boj.

Zadnja seja konference je bila v ponedeljek. V tej so podali poverjeniki Turški vladi zadnje, zeló omehčane predloge s tem, da ona mora do četrtega odgovoriti, sicer zapusté Carigrad. Vsi pa imajo malo upanja, da bi Turčija povoljno odgovorila.

Peštanski „softe“ so 13. t. m. podali svojo staro sabljo Kerim-paši, ki je bil pri tej priliki zeló ginjen in rekel, da se Turčija vojskuje za pravico in pravost.

V Krfu niso smeli softe na suho, ker so jih čakali enaki pozdravi kakor v Trstu.

Mnogovrstne novice.

* *Svarilo.* Po kmetih na Kranjskem se klatijo že dalje časa neki kupci, kateri kupujejo stare sreberne pase od naših premožnih kmetov. Da dobijo dosti vredne pase za slepo ceno, zato lažejo ljudem, da se pasi potrebujejo za lepšanje neke podobe matere Božje. Kraj, kje je ta mati Božja, povedó ti možakarji, kakor jim ravno prav hodi. Nekaj kmečkih žensk so ti pobožni sleparji, Dunajski judje, že osleparili. Mi svarimo kmečke ljudi, naj ne verjamejo tem goljufom, in če hočejo take pase prodati, naj jih prinesó v Ljubljano, kjer se jim bodo pošteno po vrednosti izplačali pri poštenih zlatarjih.

* *Repati ljudje,* to je, ljudje z repom se po poročilu nekega misijonarja, ki kristijansko vero uči prebivalce na otoku Nove Guinee, nahajajo na nekem kraju onega otoka, ki se zove Kolili. Ta rep je neki prav trd in negibčen, zato tak človek, ako se hoče na zemljo vستي, mora poprej luknjo v njo skopati, da rep noter spravi. Otroke, ki brez repa pridejo na svet na onem otoku, umoré koj po rojstvu, da jih ne zasramujejo repati njihovi rojaki. Misijonar sam ni še videl teh ljudi in nanzanja le, kar je slišal. O repatih ljudéh pa se je že večkrat pisalo, al dokazal nihče ni, da je to kaj več kot le govorica. In menda bo tudi tukaj taka.